

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О.А. Лагоднюк
" ____ " _____ 2017 р.

06-01-34

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Планування і контроль на підприємстві

PLANNING AND CONTROL AT THE ENTERPRISE

Напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

Training direction 6.030504 «Economics of enterprise»

Робоча програма «Планування і контроль на підприємстві» для студентів напрямку підготовки 6.030504 «Економіка підприємства». – Рівне: НУВГП, 2017. – 16 с.

Розробники: Красовська Ю.В., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства;

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки підприємства

Протокол від "14" вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри
економіки підприємства _____ Кушнір Н.Б.
" __ " _____ 2017 року

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки 6.030504
«Економіка підприємства».

Протокол від "15" вересня 2017 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Кузнецова Т.В.
" __ " _____ 2017 року

© Красовська Ю.В.
© НУВГП, 2017

ВСТУП

Анотація

Безперервність виробничого процесу на підприємстві та ефективність виробництва значною мірою визначається тим, наскільки обґрунтованими будуть рішення підприємства щодо забезпечення виробничого процесу економічними ресурсами. Крім того, з метою збільшення виробництва продукції та зниження її собівартості використання матеріальних ресурсів повинно бути раціональним. Тому на підприємстві значна увага приділяється плануванню господарської діяльності.

В процесі навчання всі студенти економічних спеціальностей повинні набути навички успішного менеджменту, тому детальне вивчення базових функцій управління повинно бути відображено в навчальних програмах. Представлена дисципліна дає можливість оволодіти теоретичними та практичними аспектами виконання функцій планування та контролю.

Ключові слова: планування, контроль, методи планування, інструменти планування, система планів, види планування, поточне планування, оперативно-календарне планування, стратегічне планування, бізнес-планування

Abstract

The uninterrupted production process in the enterprise and the efficiency of production are largely determined by the extent to which the enterprise's decision to secure the production process by economic resources is justified. In addition, in order to increase production and reduce its cost of use of material resources should be rational. Therefore, the enterprise pays considerable attention to the planning of economic activity.

In the process of training, all students of economic specialties must acquire the skills of successful management, so a detailed study of the basic management functions should be reflected in the curriculum. The given discipline gives an opportunity to master the theoretical and practical aspects of the implementation of planning and control functions.

Key words: planning, control, planning methods, planning tools, system of plans, types of planning, current planning, operational planning, strategic planning, business planning

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна	заочна
		форма навчання	
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань 0305 “Економіка і підприємництво”	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030504 “Економіка підприємства”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: – розрахункова робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		8-й	10-й
		Лекції	
		24 год.	2 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 11	Рівень вищої освіти: бакалавр	Практичні, семінарські	
		24 год.	14 год.
		Лабораторні	
		–	-
		Самостійна робота	
		90 год.	101 год.
		Індивідуальні завдання:	
		12 год.	33 год.
			Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи студентів становить:

для денної форми навчання – 32% до 68%.

для заочної форми навчання – 11% до 89%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» формування системи знань з методології розроблення перспективних і поточних планів у діяльності підприємства та контролю за їх виконанням.

Завдання дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» – опанування форм, методів і процесу планування і контролю; вивчення структури і технології розроблення типових планів щодо економічного і соціального розвитку підприємства. Складу показників і методики їх розрахунку. Оптимізації виробничої програми підприємства.

Предмет дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» – процес планування і контролю діяльності підприємства.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- основні вимоги до процесу планування та систему планів підприємства;
- методи планових розрахунків, які використовуються у стратегічному, поточному і оперативно-календарному плануванні;
- етапи і послідовність планових розрахунків, які застосовуються при побудові різних видів планів;
- економічні основи покращання використання ресурсів підприємства;
- основи контролю в ринкових умовах господарювання.

вміти:

- вирішувати практичні задачі по плануванню виробництва, збуту і контролю продукції, ресурсного забезпечення, фінансових потреб;
- складати стратегічні, поточні, оперативні плани підприємства;
- розробити бізнес-план розвитку підприємства;
- розробляти заходи щодо покращання ефективності використання ресурсів підприємства;
- здійснювати оптимізацію виробничої програми.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Системна характеристика планування

Тема 1. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві.

Процес планування як наука. Предмет, об'єкт і методи дослідження. Процес планування і концепції планування. Планування як функція управління підприємством. Методи та інструменти планових розрахунків. Інформаційні ресурси та нормативна база планування.

Тема 2. Система планів підприємства.

Функціонування системи планів на підприємстві. Різновиди планів та їх комплекси. Зміст поточних планів та організація їх розробки.

Тема 3. Маркетингові дослідження та планування збуту продукції.

Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку, життєвого циклу продукції і детермінантів попиту. Планування рекламної кампанії. Планування збуту продукції.

Тема 4. Планування виробництва продукції.

Виробнича програма підприємства, її зміст, календарний розподіл та оптимізація. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі.

Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль.

Зміст і завдання оперативно-календарного планування. Ритмічність виробництва. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного та масового типів виробництва.

Змістовий модуль 2. Планування ресурсного та фінансового забезпечення.

Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва.

Зміст планування матеріально-технічного забезпечення та його послідовність здійснення. Планування потреби в матеріальних ресурсах. Виробничі запаси та регулювання їх розмірів. Особливості визначення потреби цехів у матеріальних ресурсах в різних типах виробництва.

Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю.

Види виробничої потужності та чинники, що її визначають. Методики розрахунку виробничої потужності. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявної потужності. Система показників виробничої потужності.

Тема 8. Персонал і оплата праці.

Планування чисельності персоналу. Планування продуктивності праці. Планування фонду оплати праці.

Тема 9. Виробнича інфраструктура.

Особливості функціонування і планування підрозділів виробничої інфраструктури. Планування забезпечення підприємства технологічним оснащенням. Планування діяльності ремонтного виробництва. Планування енергозабезпечення підприємства. Планування транспортного обслуговування виробництва.

Тема 10. Витрати виробництва.

Мета та завдання розробки плану собівартості продукції. Класифікація витрат та групування витрат за економічними елементами. Планування заходів із зниження витрат виробництва. Складання зведеного кошторису витрат на виробництво та планової калькуляції.

Тема 11. Фінансове планування і контроль на підприємстві.

Зміст і завдання фінансового плану. Планування потреби у фінансових ресурсах. Планування прибутковості на підприємстві.

Змістовий модуль 3. Планування розвитку підприємства

Тема 12. Планування і контроль оновлення продукції.

Формування планів оновлення продукції їх склад і завдання. Оптимізаційні планові розрахунки нововведень продукції та планування витрат на підготовку та освоєння виробництва нової продукції. Об'ємно-календарне планування виробництва нової продукції. Сіткові методи планування.

Тема 13. Організаційно-технічний розвиток.

Технічний та організаційний розвиток підприємства. Оцінка технічного рівня розвитку підприємства

Тема 14. Бізнес-планування

Сутність бізнес-планування та призначення бізнес-плану. Технологія розробки бізнес плану. Зміст основних розділів бізнес плану.

Тема 15. Контроль планової діяльності та оцінка ефективності системи планування.

Контроль процесу планування. Економічна оцінка якості планів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Системна характеристика планування												
Тема 1. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві	9	1	-	-	-	8	8	-	-	-	-	8
Тема 2. Система планів підприємства.	9	1	1	-	-	7	8	-	-	-	-	8
Тема 3. Маркетингові дослідження та планування збуту продукції	9	2	1	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 4. Планування виробництва продукції.	9	2	2	-	-	5	8	1	2	-	-	5
Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль	10	2	2	-	-	6	8	1	2	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1	46	8	6	-	-	32	40	2	4	-	-	34
Змістовий модуль 2. Планування ресурсного та фінансового забезпечення												
Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	10	2	2	-	-	6	8	-	1	-	-	7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	9	1	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 8. Персонал і оплата праці	10	2	2	-	-	6	9	-	2	-	-	7
Тема 9. Виробнича інфраструктура	9	1	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Витрати виробництва	10	2	2	-	-	6	8	-	1	-	-	7
Тема 11. Фінансове планування і контроль на підприємстві	10	2	2	-	-	6	9	-	2	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	58	10	12	-	-	36	50	-	6	-	-	44
Змістовий модуль 3. Планування розвитку підприємства												
Тема 12. Планування і контроль оновлення продукції	9	2	2	-	-	5	7	-	1	-	-	6
Тема 13. Організаційно-технічний розвиток	9	2	2	-	-	5	7	-	2	-	-	5
Тема 14. Бізнес-планування	7	1	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6
Тема 15. Контроль планової діяльності та оцінка ефективності системи планування	9	1	2	-	-	6	7	-	1	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	34	6	6	-	-	22	27	-	4	-	-	23
Модуль 2												
ІНДЗ	12	-	-	-	12	-	33	-	-	-	33	-
Усього годин	150	24	24	-	12	90	180	2	14	-	33	101

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
		форма навчання	
1	Тема 1. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві	-	-
2	Тема 2. Система планів підприємства.	1	-
3	Тема 3. Маркетингові дослідження та планування збуту продукції	1	-
4	Тема 4. Планування виробництва продукції.	2	2
5	Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль	2	2
6	Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	2	1
7	Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	2	-
8	Тема 8. Персонал і оплата праці	2	2
9	Тема 9. Виробнича інфраструктура	2	
10	Тема 10. Витрати виробництва	2	1
11	Тема 11. Фінансове планування і контроль на підприємстві	2	2
12	Тема 12. Планування і контроль оновлення продукції	2	1
13	Тема 13. Організаційно-технічний розвиток	2	2
14	Тема 14. Бізнес-планування	-	-
15	Тема 15. Контроль планової діяльності та оцінка ефективності системи планування	2	1
	Разом	24	14

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год занять (0,5 x 48) – 24 год.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС (6 x 5) – 30 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 36 год.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
		форма навчання	
1.	Тема 1. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві	8	8
2.	Тема 2. Система планів підприємства.	7	8
3.	Тема 3. Маркетингові дослідження та планування збуту продукції	6	8
4.	Тема 4. Планування виробництва продукції.	5	5
5.	Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль	6	5
6.	Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	6	7
7.	Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	6	8
8.	Тема 8. Персонал і оплата праці	6	7
9.	Тема 9. Виробнича інфраструктура	6	8
10.	Тема 10. Витрати виробництва	6	7
11.	Тема 11. Фінансове планування і контроль на підприємстві	6	7
12.	Тема 12. Планування і контроль оновлення продукції	5	6
13.	Тема 13. Організаційно-технічний розвиток	5	5
14.	Тема 14. Бізнес-планування	6	6
15.	Тема 15. Контроль планової діяльності та оцінка ефективності системи планування	6	6
	Разом	90	101

В рамках самостійної роботи виконується індивідуальне науково-дослідне завдання у вигляді розрахункової роботи на тему «Обґрунтування плану господарської діяльності підприємства». Робота складається з 5 розділів: 1. План виробництва і збуту продукції. 2. План матеріально-технічного забезпечення. 3. План з праці і заробітної плати. 4 Зведений кошторис витрат на виробництво продукції. 5. Фінансовий план підприємства. Загальна кількість годин на виконання роботи студентами денної форми навчання – 12 год. (в т.ч. 2 год. – на перший, по 3 год. на другий, третій і четвертий та 1 год. – на п'ятий розділ). Детальні вказівки до виконання розрахункової роботи містяться у Методичних вказівках 06-01-116.

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій. Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовується оцінювання знань за наступними видами робіт:

- поточне тестування та опитування;
- усне опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;
- перевірка виконаних практичних завдань;
- підготовка та презентація реферату, міні лекції;
- підготовка до видання наукових статей, тез для участі в конференціях.

Усі форми контролю включені до 100-бальної шкали оцінювання.

1. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, розрахунково-графічна робота, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з

незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1. Поточне тестування та самостійна робота															Модуль 2. ІНДЗ (Розрахункова робота)	Підсумковий контроль. Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3				15	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

T1, T2... T15 — теми змістових модулів.

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

	для заліку
90–100	зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи з дисципліни "Планування і контроль на підприємстві" для студентів напряму 6.030504 "Економіка підприємства" денної та заочної форм навчання / Збагερська Н.В. - Рівне: НУВГП, 2013. – 44 с.
2. Завдання для виконання розрахункової роботи з дисципліни "Планування і контроль на підприємстві" студентами напряму 6.030504 "Економіка підприємства" заочної форм навчання / Збагερська Н.В. - Рівне: НУВГП, 2013. – 36 с.
3. Опорний конспект лекцій (*у електронному і паперовому носіїві*) по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.
4. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.

12. Рекомендована література

Базова

1. Зінь Е.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Навчальний посібник. – Рівне. – НУВГП, 2008 – 132 с.
2. Зінь Е.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Підручник. – К.: ВД "Професіонал", 2004. – 320 с.
3. Тарасюк Г.М., Шваб Л.М. Планування діяльності підприємства. Навч. посіб. – К.: «Каравела», 2011. – 352 с.

Допоміжна

1. Бланк И.А. Управление денежными потоками. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 736 с.
2. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: навч. посіб./ Бурик А.Ф., Світовий О.М., Мачушенко О.Г. та інші. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 260 с.
3. Внутрішній контроль в процесі управління виробництвом: навч. посіб. / Смержанюк Т.П., Шрам Т.В., Труш В.Є / За ред. В.Є.Труша – К.: «Кондор», 2009. – 284 с.
4. Гордійчук А.С. Організація і технологія матеріально-технічного забезпечення підприємства: навч. посіб. / Гордійчук А.С., Стахів О.А., Кузнєцова Т.В., Збагερська Н.В. – Рівне: НУВГП, 2012. – 256 с.
5. Зінь Е.А. Регіональна економіка: Підручник. – К.: ВД "Професіонал", 2007. – 528с.
6. Мельник О.Г. Формування системи бюджетування та збалансованої системи індикаторів діяльності підприємства: теоретичні засади та методичні положення (на прикладі машинобудування). – Л.: Укрпол, 2008. – 240 с.

7. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємства / Наказ Міністерства економіки України від 06.09.2006 № 290.
8. Новицкий Н.И. Организация и планирование производства: учеб-метод. Пособие. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 392 с.
9. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник. – К.: Скарби, 2002. – 336 с.
10. Про оплату праці: Закон України, 24 березня 1995 року // Голос України. – 1995. – 25 травня.
11. Про оподаткування прибутку підприємства: Закон України, 22 травня 1997 року // Голос України. – 1997. – 19 червня, № 107.
12. Тарасюк Г.М. Планова діяльність як системний процес управління підприємством. – Монографія. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 469 с.

Електронний репозиторій НУВГП

1. 06-01-118 Красовська, Ю. В., Збагерська, Н. В. (2017) Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» студентами спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної та заочної форми навчання (у т. ч. інтегрованої форми навчання). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6105/>
2. 06-01-116 Збагерська, Н. В. (2014) Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи з дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» студентами напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» денної та заочної форми навчання (у т. ч. інтегрованої форми навчання). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6106/>
3. 06-01-117 Збагерська, Н. В. (2013) Методичні вказівки до самостійного вивчення навчальної дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» студентами напряму підготовки 6.030504 „Економіка підприємства” денної та заочної форми навчання (у т.ч. інтегрованої форми навчання). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6107/>

13. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) /

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>

6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>

7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).